

Морфологія та фізіологія птахів

Кафедра анатомії, нормальної та патологічної фізіології тварин
Факультет ветеринарної медицини

викладач	Плюта Л.В.
Спеціальність:	211 Ветеринарна медицина, 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
Освітній ступінь	магістр
Семестр	4,5
Кількість кредитів ЄКТС	5
Аудиторні години	44 (в т.ч. 44 год. лабораторно-практичних занять)
Форма контролю	Залік

Загальний опис дисципліни

Дисципліна «Морфологія та фізіологія птахів» вивчає зовнішню форму тіла птахи, морфофункціональні особливості будови організму птахів, окремих його органів та систем, їх топографію, а також зовнішню і внутрішню будову органів, та їх систем і апаратів, будову тканин і їхніх клітин та міжклітинної речовини. Фізіологічні процеси життєдіяльності цілісного організму, особливості функціональних систем різних видів птахів, а також окремих їх органів і тканин. Птахи мають цілу низку особливостей, які зумовлені здатністю їх до польоту, це аеродинамічні властивості будови тіла, зменшення живої маси, специфічна будова системи травлення.

Основною метою дисципліни є розширення та поглиблення набутих під час вивчення нормативних дисциплін фахових компетентностей, а саме:

- Здатності встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- Здатності використовувати знання в сфері діяльності лікаря ветеринарної медицини з гігієни, санітарії і експертизи.
- Здатності організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- Здатності використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.
- Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- Використовувати набуті знання на практиці, у професійному просторі.
- Формувати здатність до наукового мислення, досліджень, обробки, аналізу, узагальнення та систематизації, оформлення та публікації отриманих результатів.

Основними формами навчання є лабораторно-практичні (семінари-тренінги, групова робота) та індивідуальні (виготовлення макропрепаратів, проведення морфометрії, підготовка презентацій) заняття,

Методами оцінювання є:

- оцінка рівня знань, продемонстрованого в усних відповідях, та активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- препарування органів та їх систем згідно теми заняття,
- результати комп'ютерного тестування;
- письмові відповіді контрольних робіт по темам дисципліни;
- постійний зворотній зв'язок зі студентами, аналіз поточних успіхів

Теми

1. Загальна характеристика класу Птахи. Походження та еволюція птахів. Сучасні методи наукових досліджень у морфології птахів.
2. Фізіологічні властивості та хімічний склад клітин птахів. Будова і функції складових частин клітини – цитоплазми, плазмолемми, ядра. Життєздатність клітин: обмін речовин подразливість, ріст, здатність до розмноження, старіння і смерть. Неклітинні структури організму.
3. Основи ембріології птиці. Статеві клітини, їх розвиток (сперматогенез і овогенез) та будова. Відмінності в будові статевих і соматичних клітин. Будова яйцеклітини птахів.
4. Основи ембріології птиці. Запліднення, його біологічне значення. Ранні стадії ембріогенезу: дроблення і гастрюляція. Ембріогенез птахів. Позазародкові органи птахів, джерела їх утворення і значення. Періоди розвитку курчат.
5. Загальні принципи будови тіла птиці.
6. Особливості опорно-рухової системи птахів, будова скелета, його з'єднань та м'язів.
7. Особливості опорно-рухової системи птахів, будова скелета, його з'єднань та м'язів.
8. Пристосування до польоту. Типи птахів за польотом. Особливості польоту різних груп птахів.
9. Морфофункціональна характеристика і значення шкірного покриву. Морфологічна і мікроскопічна будова шкіри. Розвиток пір'я.
10. Семінар.
11. Закономірності будови внутрішніх органів птиці.
12. Відділи і органи апарату травлення птахів, його розвиток, особливості фізіології. Головна та передня кишка. Склад травних соків. Фізіологія травлення в шлунку.
13. Відділи і органи апарату травлення птахів, його розвиток, особливості фізіології. Середня та задня кишка. Особливості травлення в кишечнику.
14. Дихальна система птахів, її морфофункціональна характеристика. Фізіологія дихання у птиці.
15. Морфофункціональна характеристика органів сечовиділення. Особливості сечовиділення у птахів.
16. Морфофункціональна характеристика статевих органів птахів.

17.Семінар.

18. Серцево-судинна система птиці. Будова і топографія серця., органів імуногенезу та кровотворення. Фізіологія серцевого м'яза і провідної системи серця. Ендокринні залози.

19. Фізіологія системи крові птахів.

20. Нервова система, її поділ та будова у птахів.

21. Загальна характеристика органів чуття як рецепторної ланки аналізаторів.

22. Підсумкове заняття